

Utenriksminister Børge Brende har politiske samtaler i Yangon denne uken. Hva er Norges business i Burma?

### IKKE SAMMENLIGNBART:

Få ville kjøpt denne bilen om den kostet 1,4 millioner kroner, påpeker artikkelforfatteren.

FOTO: NTB SCANPIX



# Brendes business i Burma

Vesten applauderer og overbyr hverandre i engasjementspolitikken

**Norsk næringsliv i Burma** har tatt av, og mye vil handle om næringsliv under besøket. Børge Brende har gode forutsetninger for å dreie norsk utenriks- og næringspolitikk i riktig retning. Business kan endre Burma. Hvorfor? Motivet for reformene i landet handlet i stor grad om business. Slik sett kan business potensielt være en sentral faktor for å skape endringer, også på politisk nivå.

**Et lynraskt historisk** tilbakeblikk: Reformprosessen i Burma startet i 2003, med et veikart for et disiplinert demokrati. Målsetningen var å øke handelen med USA og Europa for å redusere Kinas innflytelse i Burma, uten å gi avkall på militær politisk kontroll. Kunsten var å finne balansepunktet for hva de vestlige demokratiene ville akseptere. Sett i bakspeilet var strategien briljant. Den har så langt lyktes fullt ut.

**Nasjonalforsamlingen er** ikke demokratisk valgt. Militæret har autonomi og kan effektivt blokkere politiske endringer. Vesten applauderer og overbyr hverandre i engasjementspolitikken. I fjor gikk Kinas andel av utenlandske investeringer markant ned, og vestlige investeringer tilsvarende opp. Er det noe galt i dette? På ingen måte. Burma trenger ansvarlige investeringer. Men å se motivene bak reformene er essensielt for å forstå hvordan business kan bidra til reelle politiske endringer, som igjen på sikt kan gi en stabilitet som utenlandsk næringsliv er avhengig av.

**Jeg har ingen** illusjoner om at norske selskaper investerer i Burma for å skape politiske endringer, demokrati og menneskerettigheter. Men selskaper står til ansvar for sine eiere, og eiere liker dårlig negativ publisitet. Slik ble risikoanalysene født, og det er nok av mørke hull å falle i i Burma. Når man tar en betydelig risiko oppstår ofte tynne argumenter, som at handel automatisk fører til demokratisering. Det er et punkt som bør fjernes fra



**KINAS INNFLYTELSE ER REDUSERT:** Å se motivene bak reformene er essensielt for å forstå hvordan business kan bidra til reelle politiske endringer, skriver Audun Aagre i Den norske Burmakomité. Her fra en fabrikk i hovedstaden Yangon.

FOTO: NTB SCANPIX

festtalene. Look to China.

**Et annet punkt som** bør ut er forståelsen av at det er en automatikk i at norske selskaper er bedre enn andre. Alle selskaper som går inn i de etniske delstatene uten at man har fått en politisk løsning bidrar negativt i fredsprosessen. Alle selskaper som snakker om den komfortable stabiliteten under dagens promilitære, ikke-valgte regjering bidrar negativt til demokratiseringen. Jeg hører dette argumentet stadig oftere fra næringslivet, overraskende nok også fra diplomater. Det er skremmende hvis vestlige demokratier begynner å frykte demokratiet i Burma.

**Om Aung San Suu Kyi** og National League for Democracy er godt nok forberedt på å ta over? Selvsagt ikke. Partiet var jo ulovlig for to år siden. Lederne har sittet fengslet eller i husarrest i store deler av sine voksne liv. Men hva er alternativet? Dersom man frykter at den første demokratiske valgte nasjonalforsamling på 50 år skal skape kaos, bør man heller skynde seg å bygge kompetanse, i stedet for å klamre seg til dagens sterke menn. Slik kan man bidra til demokratisk stabilitet

i stedet for å snakke det ned.

**Visepresidenten i Burma** uttalte nylig at konfliktene er det største hinderet for vekst og internasjonale investeringer. Det er helt korrekt. Presidenten har for første gang snakket om føderalisme som en politisk løsning, som er det viktigste skrittet mot fred. Fantastisk. Ordstyrer i parlamentet og presidentkandidat Shwe Mann ønsker å endre grunnloven. Svært positivt. Spørsmålet er om det burmesiske militæret egentlig ønsker fred og demokratiske endringer.

**Motivet bak militærets** endringsvilje handler i stor grad om business. For det internasjonale samfunnet er det da viktig å se på hvordan business kan drive frem politiske endringer. Fordi burmesiske myndigheter ønsker økte investeringer fra Vesten, ligger det her et handlingsrom. Ressursene i Burma ligger i de etniske delstatene, som gir et sterk incentiv for å faktisk løse konfliktene. Dersom Vesten stiller forventninger til hva slags endringer man forventer for å slippe løs investeringer, er det langt større sjanser for at politiske endringer faktisk vil skje. Å slippe alle tøylar økonomisk



Audun Aagre.

FOTO: DEN NORSKE BURMAKOMITÉ

og politisk, som Norge er eksponent for, er positivt på noen områder, ikke minst for å gi norske selskaper innpass, men vil på et tidspunkt bli kontraproduktivt for demokratisering og fred. Argumentet om at det er bedre med norske selskaper enn kinesiske er syltynt. Bakteppet for reformene ligger jo nettopp i å balansere Kinas innflytelse.

**Alle snakker om** ansvarlig business. I Burma kan business gjøre en stor forskjell innen demokratisering og fred. Jeg håper virkelig Børge Brende gjør god business i Burma.

Audun Aagre, daglig leder i Den norske Burmakomité

## Bergens-selskapet Prototech.



Vegard Laukhammer.

FOTO: PRIVAT

Vegard Laukhammer, prosjektleder for fornybar energi, Prototech

### Svar:

Vi har ikke skrevet at det vil bli 50.000 Tesla-kjøpere. Det finnes flere elbiler. Men statens tap på hver Tesla-bil viser hvor gunstig incentivordningen er, og det er en nyttig og tankevekkende øvelse.

Provenytapet er enormt og klimaeffekten marginal.

Red.

(Les mer om Tesla på side 52.)

se finansavisen.no. Skriv kort, maksimal lengde er 400 ord.



”Unødvendige kostnader?  
Nei, det har vi sluttet med”

Complete Control 4.0 gir virksomheten full oversikt over alle avtaler og forpliktelser. Det er lettere å redusere kostnader når du kan se dem i forkant. Go for it! Go Control!

HOUSE OF CONTROL

Ring 815 66 355 i dag! [www.houseofcontrol.no](http://www.houseofcontrol.no)

